

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ПЕРШОЇ ТА ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Андрій ЛІТВИХ

*викладач кафедри романської філології
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
вул. Левка Лук'яненка, 13-Б, м. Київ
ORCID: 0009-0008-4556-3372
a.litvikh@kubg.edu.ua*

Анастасія ГАПОНЧУК

*викладач кафедри романської філології
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
вул. Левка Лук'яненка, 13-Б, м. Київ
ORCID: 0009-0000-6891-8502
a.haropchuk@kubg.edu.ua*

У статті досліджуються особливості викладання іспанської мови як першої та другої іноземної мови. Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі даної мови у сучасному світі, її розповсюдженням в освіті, культурі, міжнародній комунікації та професійній діяльності. Іспанська мова є однією з найбільш поширених у світі та використовується як в Іспанії, так і в країнах Латинської Америки, тому не є дивним той факт, що все більше людей вивчають дану мову як іноземну. Причинами цього є широка географія поширення іспанської, багата і різноманітна культура іспаномовних країн, значна кількість друкованих та медіаресурсів іспанською мовою, схожість іспанської з іншими романськими мовами, досить проста фонетика та подібність лексики до англійської мови. Проте дана мова має і деякі складності: розгалужену граматичну систему часів та способів, категорії осіб та особових закінчень, що можуть стати перешкодою під час її вивчення. У дослідженні розглянуто вивчення іспанської мови студентами вищих навчальних закладів, аналізуючи особливості викладання та опанування даної мови на фонетичному, лексико-семантичному та граматичному рівнях і пропонуючи рекомендації, спрямовані на полегшення вивчення іспанської мови студентами та подолання типових помилок. Здійснено порівняльний аналіз вивчення іспанської як першої та як другої іноземної мови, оскільки під час викладання іспанської мови як першої іноземної особлива увага приділяється формуванню базових комунікативних умінь, фонетичної компетентності, засвоєнню граматичних структур та лексичного мінімуму. Тоді як вивчення іспанської мови як другої іноземної передбачає урахування вже наявних знань та досвіду вивчення іншої іноземної

мови й формування нових компетентностей на основі паралелей із уже вивченою мовою. Описано загальні рекомендації стосовно викладання іспанської мови як іноземної, і розглянуто питання підбору навчальних матеріалів, автентичних текстів, освітніх ресурсів та використання інтерактивних технологій і культурної компоненти іспаномовних країн у процесі навчання.

Ключові слова: викладання, друга іноземна мова, іноземні мови, іспанська мова, методика викладання, навчання, перша іноземна мова.

PECULIARITIES OF TEACHING SPANISH AS THE FIRST AND THE SECOND FOREIGN LANGUAGE

Andriy LITVIKH

*Lecturer at the Department of Romance Philology
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
13-B Levko Lukyanenko str., Kyiv
ORCID: 0009-0008-4556-3372
a.litvikh@kubg.edu.ua*

Anastasia HAPONCHUK

*Lecturer at the Department of Romance Philology
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
13-B Levko Lukyanenko str., Kyiv
ORCID: 0009-0000-6891-8502
a.haponchuk@kubg.edu.ua*

This article is dedicated to the peculiarities of teaching Spanish as the first and the second foreign language. The relevance of the study is determined by the growing role of this language in the modern world, as well as by its widespread use in education, culture, international communication, and professional activity. Spanish is one of the most widely spoken languages in the world and is used both in Spain and in Latin American countries; therefore, it is not surprising that an increasing number of people choose to study it as a foreign language. The reasons for this include the wide geographical distribution of Spanish, the rich and diverse culture of Spanish-speaking countries, the large number of printed and media resources available in Spanish, the similarity of Spanish to other Romance languages, its relatively simple phonetic system, and lexical similarities with the English language. However, Spanish also presents certain difficulties, such as a complex grammatical system of tenses and moods, categories of person, and personal verb endings, which may become obstacles in the learning process. This study focuses on university students learning Spanish, analyzing the peculiarities of teaching and mastering the language at the phonetic, lexical-semantic, and grammatical levels, and offering recommendations aimed at facilitating the learning of Spanish and overcoming typical errors. The paper provides

a comparative analysis of learning Spanish as the first and as the second foreign language. When Spanish is taught as the first foreign language, particular attention is paid to the formation of basic communicative skills, phonetic competence, and the acquisition of grammatical structures and a core vocabulary. In contrast, learning Spanish as the second foreign language involves taking into account learners' existing knowledge and experience of studying another foreign language and developing new competences through parallels with the previously learned language. The article also describes general recommendations for teaching Spanish as a foreign language and deals with issues related to the selection of teaching materials, the use of authentic texts, educational resources, interactive technologies, and the cultural component of Spanish-speaking countries in the learning process.

Key words: *Spanish language, foreign languages, teaching, learning, teaching methodology, first foreign language, second foreign language.*

Постановка проблеми. Іспанська мова є однією з найпоширеніших мов світу та, за даними, зібраними Інститутом Сервантеса (El Instituto Cervantes) і представленими у звіті «El español en el mundo 2025», посідає третє місце за кількістю носіїв мови, поступаючись лише китайській та гінді. Так, 520 млн осіб, або 6,34% населення планети, вважають іспанську своєю рідною мовою. Загальне число осіб, які володіють іспанською як рідною чи іноземною мовою, оцінюється приблизно в 635 млн. За офіційними даними, іспанська є державною мовою 21 країни світу (включаючи Іспанію, країни Латинської Америки й Екваторіальну Гвінею) та однією з основних робочих мов Організації Об'єднаних Націй [1].

Окрім цього, кількість потенційних носіїв іспанської мови за межами латиноамериканських країн перевищує 120 млн осіб, при цьому Європейський Союз загалом є місцем проживання понад 45 млн іспаномовних осіб, окрім тих, хто проживає власне в Іспанії [1]. Також іспанська є другою мовою за кількістю мовців на території Сполучених Штатів Америки. Тому не є дивним то факт, що все більше людей пов'язують своє життя з вивченням чи викладанням іспанської мови.

Дана мова завдяки своєму географічному поширенню, значній кількості освітніх і медіаресурсів як в електронному, так і в друкованому форматі, багатій історико-культурній спадщині та відносній простоті вивчення завдяки схожості з іншими романськими мовами здобула значну популярність у сфері освіти, міжнародної комунікації й туризму. Зокрема, іспанська є другою найбільш поширеною мовою з погляду її вивчення на теренах Європейського Союзу та значною мірою вивчається в університетах Іспанії, Великобританії, Австрії, Німеччини, Ірландії та України як перша чи друга іноземна мова на спеціальностях «Філологія», «Переклад» чи «Гуманітарні науки».

Актуальність даної статті зумовлена все більшою популярністю та поширенням іспанської мови у світі ХХІ ст., а також появою даної мови як першої чи другої іноземної мови серед навчальних дисциплін провідних університетів Європи й Америки.

Дане дослідження, що має міждисциплінарну спрямованість, покликане продемонструвати основні особливості викладання іспанської мови як першої та другої іноземної мови серед студентів вищих навчальних закладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Варто зазначити, що багато дослідників займалися вивченням питання викладання і вивчення іспанської мови як першої чи другої іноземної мови. Так, наприклад, С.О. Мірошник у статті «Особливості вивчення іспанської мови як другої іноземної для студентів, що вивчали англійську» досліджувала особливості викладання іспанської студентам, що вже мають ґрунтовні знання англійської мови [2].

Своєю чергою, О.Б. Тарнопольський та А.А. Кухаренко у роботі «Педагогічне зіставлення мовних систем іспанської та англійської мов як лінгвістичне підґрунтя навчання у вищі іспанської мови як другої іноземної на основі англійської як першої іноземної» проводили порівняльний аналіз фонетичної, граматичної і лексичної систем англійської та іспанської мов із метою виокремлення закономірностей навчання другої іноземної мови використовуючи вже набуті знання першої іноземної мови [3].

М. Онищенко у дослідженні «Роль технологій у викладанні іспанської мови як другої іноземної» займалася питанням використання сучасних інтерактивних технологій та Інтернет-ресурсів для поліпшення мовних навичок здобувачів освіти [4], а Моніка Бельда-Торріхос (Mónica Belda-Torrijos) та Лінда Полфрімен (Linda Palfreeman) у статті «Methodologies and models in the teaching of Spanish as a foreign language» описували загальні методики й особливості навчання іспанської як іноземної мови [5].

Метою статті є дослідження головних особливостей викладання іспанської мови як першої та другої іноземної мови для студентів вищих навчальних закладів.

Завдання статті:

- окреслення концепту іноземної мови та її основних складників компонентів;
- опис ключових мовних компетентностей за видами діяльності та рівнів володіння іноземними мовами;
- аналіз особливостей викладання іспанської мови як першої іноземної мови;
- аналіз особливостей викладання іспанської мови як другої іноземної мови, урахувавши знання вже вивченої першої іноземної мови;
- створення загальних рекомендацій щодо викладання іспанської як іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стаття буде складатися з двох частин: теоретичної та практичної. У першій частині буде представлена теоретична база роботи, тобто визначення поняття «мова», її головних складових компонентів, основних мовних компетентностей і рівнів володіння мовою. Друга частина буде присвячена власне особливостям та практичним порадам викладання іспанської мови як першої і другої іноземної мови.

Варто почати з визначення терміна «мова». Тлумачний словник української мови визначає дане поняття як сукупність загальноприйнятих у межах даного

суспільства звукових, словесних і граматичних засобів для формування і формулювання мислення та спілкування [6].

Зі свого боку, Словник Королівської академії іспанської мови (Diccionario de Real Academia Española (RAE)) пояснює термін *lengua* (мова) так: «Система вербального спілкування, характерна для людської спільноти, яка зазвичай включає письмо (Sistema de comunicación verbal propio de una comunidad humana y que cuenta generalmente con escritura)» [7].

На основі вищезгаданої інформації можна зазначити, що складовими компонентами кожної мови є:

- письмо;
- норми фонетики;
- словниковий склад, тобто лексика;
- граматичні норми (морфологія і синтаксис як складові частини граматики).

Важливо зазначити, що 2001 р. Радою Європи (Council of Europe) були затверджені «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment чи CEFR)» – основний документ, що описує структури вивчення та викладання іноземних мов у країнах Європи, а також оцінює навчальні досягнення тих, хто вивчає дані мови [8]. В Іспанії даний документ отримав назву Marco Común Europeo de Referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación (MCER, чи CEFR (в англійському скороченні)).

Згідно із цим документом, вивчення чи навчання кожної іноземної мови передбачає опанування студентом знань, необхідних для формування комунікативної компетентності.

Комунікативна компетентність – це сукупність знань, умінь та навичок, що дають людині змогу ефективно використовувати мову в різних комунікативних ситуаціях, розуміти її норми, структуру та правила функціонування.

CEFR поділяє комунікативну компетентність на такі складники:

- лінгвістична чи мовна компетентність;
- соціолінгвістична компетентність;
- прагматична компетентність [8].

Під лінгвістичною компетентністю розуміють знання про структуру мови, її компоненти та їх функціонування (лексика, граматику, фонетику, семантику, орфографію). Соціолінгвістична компетентність передбачає використання мови відповідно до комунікативної ситуації (культурних норм, формальності чи неформальності спілкування, сфери вжитку чи мовного регістру). Прагматична компетентність розглядає мову з погляду мети висловлювання чи комунікативних намірів мовця.

Загалом у процесі викладання та вивчення іноземної мови розрізняють чотири види мовленнєвої діяльності чи мовних навичок (*Destrezas lingüísticas*).

Інститут Сервантеса (El Instituto Cervantes) пояснює термін «мовні навички» (*Destrezas lingüísticas*) як способи, якими активується використання мови (*las formas en que se activa el uso de la lengua*), та поділяє їх на:

- аудіювання (*comprensión auditiva*);
- читання (*comprensión lectora*);
- говоріння (*expresión oral*);
- письмо (*expresión escrita*) [9].

Своєю чергою, CEFR виділяє шість основних рівнів володіння іноземними мовами залежно від рівня розвитку чотирьох вищезгаданих мовних навичок.

Дані рівні мають числове та буквенне позначення і поділяються на:

- А – елементарний користувач (*Usuario básico*);
- В – незалежний користувач (*Usuario independiente*);
- С – досвідчений користувач (*Usuario competente*) [8].

Кожен із цих рівнів поділяється ще на два підрівні, що мають такі характеристики:

– А1 (Початковий/*Breakthrough or beginner/ Acceso*): студент може розуміти й використовувати знайомі повсякденні вирази та дуже прості фрази для задоволення нагальних потреб (наприклад, представлення себе).

– А2 (Нижче середнього/*Waystage or elementary/ Plataforma*): студент може розуміти речення та часто вживані вирази, пов'язані з нагальними потребами (наприклад, особисті дані, базові потреби, опис речей навколо себе).

– В1 (Середній/*Threshold or intermediate/ Umbral*): студент може розуміти основні моменти знайомих тем, спілкуватися в більшості ситуацій під час подорожі та створювати простий зв'язний текст на знайомі теми.

– В2 (Вище середнього/*Vantage or upper intermediate/ Avanzado*): студент може розуміти складні тексти, вільно взаємодіяти, висловлювати власну думку та писати чіткі, детальні тексти на різноманітні теми.

– С1 (Просунутий/*Effective Operational Proficiency or advanced/ Dominio operativo eficaz*): студент може розуміти широкий спектр складних, довгих текстів та вільно й спонтанно висловлювати ідеї.

– С2 (Професійний/*Mastery or proficiency/ Maestría*): студент може розуміти практично все почуте чи прочитане, узагальнювати інформацію та вільно, точно й спонтанно висловлюватися у складних комунікативних ситуаціях [8].

Говорячи ж про особливості викладання іспанської мови як першої іноземної мови, варто зазначити, що їх можна поділити на три групи: фонетичні, граматичні та лексичні особливості. Також варто враховувати, що, оскільки йдеться про викладання та вивчення першої іноземної мови й у студента може бути відсутній досвід вивчення іноземних мов узагалі, тому будь-які аналогії чи паралелі доцільно проводити лише з його рідною мовою.

Лексичні особливості спричинені тим, що більшість лексичного фонду іспанської мови має латинське походження, тому буде наявна відносно невелика кількість слів, які мають подібне звучання з українською мовою (*política* – політика, *océano* – океан, *autobus* – автобус, *teléfono* – телефон, *filosofía* – філософія, *poeta* – поет). Проте лексика даної мови налічує чисельні запозичення з англійської, французької, італійської та інших мов, які також присутні й в українській

мові та можуть бути знайомими студенту, наприклад: *fútbol* – футбол, *líder* – лідер, *restaurante* – ресторан, *ballet* – балет, *sonata* – соната, *piano* – піаніно.

Фонетичні особливості представлені відмінностями фонетичної структури іспанської мови від української. Так, наголос в іспанській мові завжди підпорядковується правилам наголошування слів та залежно від літери, на яку закінчується слово, падає на перший чи другий склад із кінця слова. Якщо ж із певних причин наголос має бути на іншому складі слова, то використовується графічний наголос (*acento gráfico*), наприклад: *lápiz*, *bolígrafo*, *sábado*.

Іспанська мова має лише п'ять голосних букв (а, е, і, о, у), що відповідають своїх аналогам української мови. Приголосні літери іспанської мови загалом схожі на свої відповідники в українській мові, проте є кілька відмінностей:

- букви *B* та *V* передають звук [б];
- буква *C* залежно від позиції у слові може передавати міжзубний звук [θ] та [к];
- буква *G* залежно від позиції у слові може передавати звук [г] та [х];
- буква *J* передає звук [х], буква *X* – сполучення звуків [ks], буква *Z* – міжзубний звук [θ];
- буква *N* не читається, а буква *Ñ* представляє звук [нь];
- наявність диграфів чи комбінацій літер характерних для іспанської мови: *ll*, *ch*, *rr*, що передають звуки [й], [ч], [pp] (*perro*, *lluvia*, *chico*);
- буквосполучення *gui*, *gue*, *qui*, *que*, де буква *U* не читається.

Загалом більшість літер іспанської мови передають звуки, схожі чи подібні до своїх українських аналогів, тому не повинно бути значних труднощів із вивченням даного матеріалу.

Серед граматичних особливостей викладання іспанської мови можна виділити такі:

- наявність означених та неозначених артиклів (*un*, *una*, *unos*, *unas*, *el*, *la*, *los*, *las*), які відсутні в українській мові;
- узгодження іменника з прикметником у роді та числі (як і в українській), але відсутність відмінків;
- відсутність середнього роду, але наявність чоловічого та жіночого;
- іспанська мова має розгалужену систему часів та дієслівних конструкцій (понад 10), що представлені як флексіями, так і аналітичними формами (з дієловами *haber*, *estar* чи *ir*), тоді як в українській мові переважають флексії та три основні часи (теперішній, минулий, майбутній);
- в іспанській мові відсутня граматична категорія виду дієслова (*aspecto del verbo*), і видове значення дієслова передається конкретними часами чи контекстом речення, тоді як в українській мові дієслова поділяються на доконані та недоконані;
- в іспанській мові три способи дієслів (*Indicativo*, *Subjuntivo* та *Imperativo*); в українській мові способи поділяються на дійсний, умовний та наказовий. При цьому іспанським аналогом умовного способу української мови є часи *Condicional Simple* та *Condicional Compuesto* та часи *Modo Subjuntivo* (у деяких випадках).

При цьому *Modo Subjuntivo* має досить широке застосування та використовується для вираження бажань, сумнівів, необхідності, емоцій чи припущень [10];

– за синтаксичною структурою іспанська й українська мови мають відносно вільний порядок слів, проте зазвичай в іспанській використовується базова модель *Sujeto, verbo, complemento* (підмет, дієслово, додаток). Також у іспанському реченні прикметник здебільшого стоїть після іменника, тоді як в українському реченні, як правило, прикметник розміщується перед іменником [10].

Загалом же опанування лексико-граматичного матеріалу іспанської мови як першої іноземної можна умовно розподілити за рівнями так:

– A1: базовий курс фонетики (букви, звуки, наголос, дифтонги, типи складів), означений та неозначений артикль, рід та число іменників та прикметників, займенники, дієслово *gustar*, *Presente de Indicativo*, *Pretérito Perfecto de Indicativo*, різниця між *ser* та *estar*, числівники та прислівники; лексична компонента включає наступні теми: сім'я, характер, зовнішність, дозволя, погода, національності й країни, дні тижня, місяці, одяг, їжа, життя у місті, час та пори року;

– A2: *ir + a + infinitivo*, *estar + gerundio*, *Pretérito Indefinido*, дієслово *doler*, дієслово *parecer/parecerse*, часові маркери, рефлексивні дієслова (*verbos reflexivos*); лексична компонента передбачає вивчення таких тем: подорожі, приготування їжі, кіно, житло, міри ваги та виміри, здоров'я, хвороби і симптоми, частини тіла, традиції та культура;

– B1: перифрази з інфінітивом та герундієм (*Perífrasis verbales*), *Pretérito Imperfecto de Indicativo*, *Pretérito Pluscuamperfecto de Indicativo*, *Futuro Simple*, *Presente de Subjuntivo*, *Imperativo afirmativo y negativo*, *Condicional Simple*, *por* та *para*, пряма і непряма мова, займенники, слова-конектори (*Conectores*); лексична компонента включає такі теми: робота, звичаї та традиції, історичні епохи, школа і навчання, життя в суспільстві, домашні обов'язки, емоції і почуття, уподобання, листи, кіно, театр, література, подорожі та туризм, реклама, навколишнє середовище і наука;

– B2: *Pretérito Perfecto de Subjuntivo*, *Imperfecto de Subjuntivo*, *Pretérito Pluscuamperfecto de Subjuntivo*, *Condicional Compuesto*, *Infinitivo* та *Gerundio* та їхні типи, пасивний стан, прості й складні речення та їхні типи; лексична компонента охоплює такі теми: ЗМІ, спорт, політика, економіка, стосунки, почуття, емоції, життя в місті і селі, дозволя, екологічні проблеми та навколишнє середовище;

– C1: узагальнення та повторення знань часів *Modo Indicativo* та *Modo Subjuntivo*, морфологія, синтаксис, різноманітні типи складнопідрядних речень, різні типи пасивного стану та перифразів (*Perífrasis verbales*); лексична компонента передбачає узагальнення та розширення знань із уже вивчених тем, опанування поширених фразеологізмів та розмовних (сленгових) фраз;

– C2: узагальнення та поглиблення вже існуючих знань як граматичного, так і лексичного матеріалу іспанської мови [11].

Викладаючи іспанську як другу іноземну мову, варто користуватися вже згаданим вище розподілом лексико-граматичного матеріалу за рівнями володіння

мовою. Проте також важливо опиратися на вже наявний у студента досвід вивчення та вже набуті знання першої іноземної мови, проводячи паралелі й порівнюючи (де це є доцільним) для полегшення вивчення нової інформації.

Вивчаючи іспанську, опираючись, наприклад, на наявний рівень знань англійської мови, варто звернути увагу на певні фонетичні, лексичні та граматичні особливості.

Фонетичні особливості:

– іспанська та англійська мови використовують як базу латинський алфавіт, і, відповідно, у двох порівнюваних мовах значна частина приголосних звуків вимовляється ідентично, проте певні труднощі у опануванні виникають із літерами ñ, b, v, h, j, диграфами ll, rr, ch та особливостями прочитання літер c, g і q (залежно від позиції у слові);

– в іспанській мові п'ять голосних (a, e, i, o, u), і їх вимова відповідає назві букв, тоді як в англійській мові усього шість голосних (a, e, i, o, u, y), а їх вимова залежить від типу складу та позиції у слові [3];

– наголос іспанської мови підкоряється чітким правилам та зазвичай падає на перший чи другий склад із кінця слова; у інших випадках використовують графічний наголос (*acento gráfico*), що також слугує для розрізнення слів з однаковим написанням. Наголос слів в англійській мові, навпаки, досить мобільний та може змінюватися залежно від частини мови, суфіксів і префіксів [3].

– Лексичні особливості:

– значна частина лексики іспанської та англійської мов має латинське походження, тому величезна кількість слів є близькими за формою й ідентичними за значенням, наприклад: *accompany* – *acompañar*, *bottle* – *botella*, *cannon* – *cañón*, *define* – *definir*, *pavement* – *pavimento*. Проте деякі слова, незважаючи на подібність написання в обох мовах, мають різне значення (*exit* – вихід та *éxito* – успіх чи *carpet* – килимок та *carpeta* – папка) [3];

– іспанська мова налічує значну кількість англомовних запозичень, що полегшує їх розуміння людиною, яка володіє знаннями англійської мови, наприклад: *líder*, *link*, *pub*, *club*, *parking*, *fútbol*, *chat*, *blog*, *mitín*).

Грамматичні особливості:

– іспанська та англійська мови мають досить розгалужену і подібну систему часових форм. При цьому значна частина часів чи дієслівних конструкцій має свої аналоги в обох мовах: *ir* + *a* + *inf* – *to be going to*, *Present Simple* – *Presente de Indicativo*, *Past Simple* – *Pretérito Indefinido*, *Pretérito Perfecto de Indicativo* – *Present Perfect*, *Estar* + *gerundio* – *Present Continuous*, *Futuro Simple* – *Future Simple*, *Condicional Simple* – *would* + *inf*, *Pluscuamperfecto de Indicativo* – *Past Perfect*, *Futuro Compuesto* – *Future Perfect*, *Pretérito Imperfecto* / *estaba* + *gerundio* – *Past Continuous*;

– іспанська мова є переважно флективною з обмеженим використанням аналітичних форм і більш вільним порядком слів, тоді як англійська мова здебільшого є аналітичною (із допоміжними дієсловами *have*, *do* та фіксованим порядком слів);

– в іспанській мові, як і в англійській, існують правильні та неправильні дієслова. Проте в іспанській кожне дієслово має окрему форму залежно від особи в конкретному часі, а в англійській мові дієслово має одну чи рідше дві форми в кожному часі (значення особи передається займенниками, а не закінченнями як в іспанській мові) [2];

– в іспанській мові існує різниця між дієсловами *ser* (бути) та *estar* (знаходитися), коли в англійській мові є лише одне дієслово *to be* [2];

– в обох мовах є означені та неозначені артиклі (*un, una, unos, unas, el, la, los, las* та *a, an, the*), але в іспанській мові вони узгоджуються з іменником, до якого належать [2];

– в обох мовах іменники мають форму однини та множини, що передається через закінчення *s* [3];

– в іспанській мові прикметник узгоджується в роді та числі, з іменником якого стосується та зазвичай стоїть після нього, тоді як в англійській мові прикметник розміщуються перед іменником та не узгоджується з ним [2];

– в обох мовах поширене використання безособових форм дієслова (*ing forms, participio pasado, past participle, gerundio*); також подібна структура займенників та прислівників (переважно утворюються від прикметників);

– в обох мовах переважає прямий порядок слів (підмет, дієслово, додаток), хоча в іспанській мові він більш вільний, аніж в англійській;

обидві мови мають три граматичні стани дієслів (*Indicativo, Subjuntivo, Imperativo*). В англійській мові *Imperative Mood* переважно представлений інфінітивом дієслова без частинки *to* та допоміжним дієсловом *don't* під час заперечення (*Write!, Be careful!, Don't move!*), а в *Modo Imperativo* іспанської мови існують окремі флексії (закінчення) дієслів залежно від особи у стверджувальному та заперечному варіантах (*ten, tenga, no tengas, no tenga*). Умовний спосіб (*Subjunctive mood*) англійської мови представлений лише двома формами: *Subjunctive I* у формі інфінітиву без частинки *to* чи з часткою *not* у запереченні та *Subjunctive II* з дієсловом у формі минулого часу та словами *if* чи *wish*. *Modo Subjuntivo* іспанської мови налічує чотири окремі часи з окремими флексіями та особливостями відмінювання дієслів (*escriba, haya escrito, escribiera, hubiera escrito*).

Говорячи про загальні рекомендації щодо викладання іспанської як першої чи другої іноземної мови, варто зазначити, що вони передбачають розвиток чотирьох основних мовних навичок, а саме: читання, письма, аудіювання та говоріння.

Так, для розвитку навичок читання рекомендовано використовувати оригінальні чи адаптовані (залежно від рівня знань студента) іспаномовні тексти чи статті та завдання на перевірку розуміння тексту (*Verdadero / Falso*, питання до змісту тексту). Варто зазначити, що читання іспаномовних текстів, статей або новин не лише допоможе значно збагатити словниковий запас, а й звикнути до правильної побудови речень і структури мови.

Навички письма можна розвинути за допомогою написання коротких текстів чи виконання вправ лексичного чи граматичного спрямування, що також сприятиме засвоєнню нової лексики чи норм граматики.

Навички говоріння доцільно опанувати шляхом обговорення тематичних питань і текстів, створення діалогів чи розбору певних комунікативних ситуацій.

Навички аудіювання зазвичай розвивають із використанням різноманітних аудіовізуальних джерел (відео, аудіо, музики), і в цьому значно допомагають сучасні інформаційні технології.

Так, перегляд відео іспанською мовою на різноманітних онлайн-платформах, слухання іспаномовних пісень чи навіть перегляд коротких відео або історій у соціальних мережах допомагають не лише звикнути до звучання мови, а й сприяють розвитку навичок аудіювання, розуміння почутого та запам'ятовування нового лексичного матеріалу.

Важливо також використовувати сучасні іспаномовні Інтернет-ресурси, такі як:

- ресурс Quetal, що містить уроки граматики, пояснення сталих виразів та фразеологізмів [4];

- ресурси Wordwall та Quizlet, які значно допомагають у повторенні та вивченні лексичного матеріалу;

- навчальний ресурс Habla Cultura, що містить різноманітні іспаномовні статті, структуровані за рівнем складності та націлений на використання культурологічного підходу [4];

- навчальні матеріали цифрової бібліотеки Інституту Сервантеса (El Instituto Cervantes), що також структуровані за рівнем складності та включають як іспаномовні тексти, так і вправи на розвиток лексичних чи граматичних навичок;

- онлайн-сервіс Kahoot, який містить різноманітні навчальні ігри вікторини, обговорення та опитування іноземними мовами [4];

- іспаномовні сайти новин чи онлайн періодичних видань, наприклад BBC Mundo, що пропонує іспаномовні статті і відео на широкий спектр тем та дає змогу розвинути навички розуміння текстів іспанською мовою й розширити словниковий запас мови.

Важливо поєднувати різні методи в процесі викладання іноземної мови. Наприклад, граматико-перекладний метод підійде для вивчення основних граматичних правил і норм мови чи роботи з простими текстами, адже дасть змогу сформулювати базові лексико-граматичні навички. Пізніше, за наявності у студентів стійкої лексичної бази і розуміння основ граматичної структури іноземної мови, варто використовувати комунікативний метод навчання, який передбачає роботу у групах, дискусії, обговорення та акцент саме на говорінні і практичному застосуванні мови в повсякденному житті [5].

Використання культурологічного підходу через вивчення традицій та культури іспаномовних країн допомагає занурити студентів у процес опанування мови і показати, що іспанська мова – це не просто сукупність лексико-граматичних

норм, а складна система, яка активно функціонує та постійно розвивається у суспільстві.

У процесі викладання іспанської мови необхідно враховувати індивідуальні особливості студентів, зокрема їхній вік, психологічні характеристики (пам'ять, увагу, мотивацію, інтереси), рівень попередніх знань, когнітивні здібності, а також мовні потреби та цілі, щоб адаптувати методики та матеріали для ефективного формування комунікативної компетентності та зацікавленості у здобутті нових знань.

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Отже, дослідження показало, що іспанська мова є однією з найбільш поширених мов у світі та широко використовується у сфері освіти, міжнародної комунікації, туризму і повсякденного життя.

Процес вивчення та викладання іспанської мови є досить тривалим і передбачає поступовий розвиток чотирьох основних мовних навичок, таких як читання, письмо, аудіювання та говоріння (відповідно до рівнів володіння мовою).

Також у процесі викладання іспанської мови як першої іноземної необхідно враховувати фонетичні, лексичні й граматичні особливості іспанської мови та її відмінності від рідної мови студента.

Викладаючи іспанську як другу іноземну мову, необхідно не лише використовувати наявні у студента знання першої іноземної мови і досвід її вивчення, а й враховувати спільні та відмінні риси цих двох мов на рівні фонетики, лексики та граматики.

Загальні рекомендації стосовно викладання іспанської мови як іноземної спрямовані на розвиток чотирьох основних мовних навичок і передбачають використання оригінальних чи адаптованих іспаномовних матеріалів, сучасних інформаційних технологій та Інтернет-ресурсів, поєднуючи різноманітні методи навчання й враховуючи індивідуальні особливості кожного студента.

Дане дослідження є корисним інструментом, що показує загальні тенденції та особливості викладання іспанської як першої чи другої іноземної мови у сучасній освітній сфері серед студентів вищих навчальних закладів.

Перспективу подальших досліджень убачаємо в детальному аналізі особливостей викладання та вивчення іспанської мови як іноземної порівняно з іншими поширеними європейськими мовами.

ЛІТЕРАТУРА

1. CVC. Anuario 2025. Demografía del español en el mundo 2025. 3. El español entre las lenguas internacionales. CVC. Centro Virtual Cervantes. URL: https://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_25/moreno-alvarez/p03.htm (дата звернення: 16.01.2026).

2. Мірошник С.О. Особливості вивчення іспанської мови як другої іноземної мови для студентів, що вивчали англійську. *Інноваційна педагогіка. Серія «Педагогіка»*. 2020. Т. 2. № 22. С. 124–127. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-2.28> (дата звернення: 16.01.2026).

3. Тарнопольський О.Б., Кухаренко А.А. Педагогічне зіставлення мовних систем іспанської та англійської мов як лінгвістичне підґрунтя навчання у вищій іспанській мові як другої іноземної на основі англійської як першої іноземної. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2015. № 81. С. 24–28. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/18607/2/7.pdf> (дата звернення: 16.01.2026).
4. Онищенко М. Роль технологій у викладанні іспанської мови як другої іноземної: використання комп'ютерних програм, мобільних додатків та онлайн-ресурсів для поліпшення мовних навичок здобувачів освіти. *Молодь і ринок*. 2023. № 6/214. С. 152–157. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287929> (дата звернення: 16.01.2026).
5. Belda-Torrijos M., Palfreeman L. Methodologies and models in the teaching of Spanish as a foreign language. *Onomázein Revista de lingüística filología y traducción*. 2024. № 65. P. 183–199. DOI: <https://doi.org/10.7764/onomazein.65.10> (дата звернення: 16.01.2026).
6. Мова – тлумачення. *Горох – українські словники*. URL: <https://goroh.pp.ua/Тлумачення/мова> (дата звернення: 16.01.2026).
7. Diccionario de la lengua española | Edición del Tricentenario | RAE – ASALE. Diccionario de la lengua española. URL: <https://dle.rae.es/> (дата звернення: 16.01.2026).
8. Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje enseñanza evaluación. CVC. Centro Virtual Cervantes. URL: https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/marco/cvc_mer.pdf (дата звернення: 16.01.2026).
9. CVC. Diccionario de términos clave de ELE. Destrezas lingüísticas. CVC. Centro Virtual Cervantes. URL: https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/destrezas.htm (дата звернення: 16.01.2026).
10. Los tiempos verbales | El buen uso del español | RAE – ASALE. Real Academia Española. URL: <https://www.rae.es/buen-uso-español/los-tiempos-verbales> (дата звернення: 16.01.2026).
11. CVC. Plan Curricular del Instituto Cervantes. Índice. CVC. Centro Virtual Cervantes. URL: https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/plan_curricular/indice.htm (дата звернення: 16.01.2026).

REFERENCES

1. CVC. Anuario 2025. Demografía del español en el mundo 2025. 3. El español entre las lenguas internacionales. (2025). CVC. Centro Virtual Cervantes. Retrieved from https://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_25/moreno-alvarez/p03.htm
2. Miroshnyk, S.O. (2020). Osoblyvosti vyvchennia ispanskoi movy yak druhoi inozemnoi movy dlia studentiv, shcho vyvchaly anhliisku [Special learning of Spanish as a second foreign language for students who learnt English]. *Innovatsiina pedahohika [Innovate Pedagogy]*, 2(22), 124–126. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-2.28> [in Ukrainian].

3. Tarnopolskyi, O.B., & Kukharenko, A.A. (2015). Pedagogiczne zistavlennia movnykh system ispanskoï ta anhliïskoï mov yak linhvistychnykh pidgruntia navchannia u vyshni ispanskoï movy yak druhoï inozemnoï na osnovi anhliïskoï yak pershoï inozemnoï [Pedagogical Comparison of Spanish and English Language Systems as the Linguistic Foundation for Teaching at Universities of Spanish as the Second Foreign Language on the Basis of English as the First Foreign Language]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka.*, (81), 24–28. Retrieved from <https://eprints.zu.edu.ua/18607/2/7.pdf> [in Ukrainian]

4. Onyshchenko, M. (2023). Rol tekhnolohii u vykladanni ispanskoï movy yak druhoï inozemnoï: Vykorystannia kompiuternykh prohram, mobilnykh dodatkov ta onlain-resursiv dlia polipshennia movnykh navychok zdobuvachiv osvity [The role of technology in teaching Spanish as a second foreign language: Using computer programs, mobile apps, and online resources to improve learners' language skills.]. *Molod i rynek*, (6/214), 152–157. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287929> [in Ukrainian].

5. Belda-Torrijos, M., & Palfreeman, L. (2024). Methodologies and models in the teaching of Spanish as a foreign language. *Onomázein Revista de lingüística filología y traducción*, (65), 183–199. DOI: <https://doi.org/10.7764/onomazein.65.10>

6. Mova – Tlumachennia | Horokh — ukrainski slovnyky. (b. d.). Pro sait | Horokh – ukrainski slovnyky. Retrieved from <https://goroh.pp.ua/Тлумачення/мова> [in Ukrainian].

7. Diccionario de la lengua española | Edición del Tricentenario | RAE – ASALE. (b. d.). Diccionario de la lengua española. Retrieved from <https://dle.rae.es/>

8. Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje enseñanza evaluación. (2002). CVC. Centro Virtual Cervantes. Retrieved from https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/marco/cvc_mer.pdf

9. CVC. Diccionario de términos clave de ELE. Destrezas lingüísticas. (b. d.). CVC. Centro Virtual Cervantes. Retrieved from https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/destrezas.htm

10. Los tiempos verbales | El buen uso del español | RAE – ASALE. (b. d.). Real Academia Española. Retrieved from <https://www.rae.es/buen-uso-español/los-tiempos-verbales>

11. CVC. Plan Curricular del Instituto Cervantes. Índice. (b. d.). CVC. Centro Virtual Cervantes. Retrieved from https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/plan_curricular/indice.htm

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 22.01.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.02.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 10.04.2026